

RABIAĆ (9) *vb impf*

Pierwsze a pochylone.

praes 3 sg rąbią (4). ◇ 3 pl rąbiają (3). ◇ praet [1 sg m rąbiałem, -em rąbiał.] ◇ 3 pl m pers rąbiali (2). ◇ [impers praet rąbi(a)no.]

Sł stp, Cn brak, Linde XVI (jeden z niżej notowanych przykładów) – XVIII w. s.v. robić.

Iter. od „robić” (9) :

1. Wykonywać pracę, pracować; laborare JanStat (8) : [inłzego dnia nie znám być świętego iedno Niedzielę/ ktoreyem nic nie rąbiał. *BazHist* 94v (*Linde s.v. robić*).]

rąbiac na co [= według czego] (1): Ná Szychty álbo ná Powróźce u nas nie rąbiaią/ iedno w Czechach álbo w Moráwie. Szychta iest Morawkim łokciem wymierzóná/ á wnię poczytáią łokci iedenaście. *Strum* F3v.

rąbiac czym [= przy pomocy czego] (1): A wżákóz y ten leuitá/ to iest/ który fie lewą ręką náuczył robić/ nie ma zayźrzeć innym co práwą ręką rąbiaią *SarnStat* 1306.

rąbiac gdzie (2): *Strum* F3v; y kráwcom nići trzebá/ bo ten rzemieślnik częfto w domu rąbia. *GostGosp* 128; [iż na niektórych miejscach w całym a nowym polu, to jest gdzie przedtem nie rąbiano, ukopa kto szyb, trafi kruszec wierzchni *LustrKraK* II 54].

Zwroty: [»robotę ogrodniczą rąbiać«: Żadnych praw nie mają ci ogrodnicy, z których by się pokazać mogło, żeby ten plac, na którym siedzą, miasteczkiem kiedy był, [...] ale za pamięci ich ten czynsz dawali i robotę ogrodniczą rąbiali *LustrWpol* I 161.]

»po większych pieniądzech rąbiać« (1): A wżákóz v tákiéy roboty że miará wietłza/ tedy téz po wietłzych pieniądżách rąbiaią. *Strum* F3.

a. O obowiązku pańszczyzny (1) : [a trzeci Kmieć Maciek Gargal ma być spółny; jednemu jeden tydzień, adrugiemu drugi będzie powinien robić tak jako inni rąbiają *InwSzlachKal* 1573 nr 30.]

rąbiac komu (1): kmiecie/ wżyftkich y káždéy zołobná wsi/ ták náłzych iáko poddánych náłzych którégokolwiek łtanu będących/ którzy przedtym dnia w tydzień nie rąbiali/ nam y innym śwym pánom z káždého łanu ieden dzień w tydzień máią robić. *SarnStat* 655; [Których poddanych nie będą mogli wyciągać ciż to małżonkowie na większe roboty i drogi, jedno jako starodawna temuż to p. Pabiańskiemu rąbiali *InwSzlachKal* 1595 nr 59].

[*rąbiac czym [= przy pomocy czego]:* Których to kmieci [...] ten to p. Karski [...] nie ma do roboty inakszy wyciągać jedno jako p. Żernickiego kmieci w teyże Lubieni będący rąbiają, to jest w każdy tydzień bydłem 3 dni a dzień czwarty ręczną robotą. *InwSzlachKal* 1581 nr 40.]

[*Zwrot:* »rąbiac z powinności«: Na tem folwarku wsi nie rąbiają z powinności jeno od pastwisk *LustrMalb* I 68.]

b. O koniu (3) :

Zwrot: »w jarzmie (a. we śleju) rąbiac« (3): Subiugalis, Iármowy/ to yeft/ który w yármie rąbia/ poddany/ posłufzny. *Mącz* 177c; Subiugis equus, Który we fliey rąbia/ wozowy kón *Mącz* 177c, 177a.

2. Robić, wytwarzać, produkować coś [co] (1) : Działówáli téz przed láty/ do łpuftów Stáwu Bórtnice/ [...] ná óny Bórtnice kładli pokrywki y imowáli łkobłámi żeláznymi mocno/ y klámrámi

[...]. Y inżymi dziwnymi łpołoby ludzie rabiáli Spuły do Stávów *Strum G3*; [*LustrRus 53*; *KsięgiSqdWiej 1571 nr 4600*; Przedłóżyli też to nam, iż sołtysi na wsiach przyległych miasteczku piwa rabiają, gorzałki palą i szynkują *OrdynWiej 1589 nr 58*; Pierwey rabiąłem naczynie gliniáne: á teraz za łzczęściem y moią czuynością iuż y złotych kubkow dofyc mam. *PlutBBud 105*].

[*Przen [z czego]:* Tę [*welnę*] na niecnoty zawždy obracano, A w Rzymie sukno z niej piekne rabiano, W którym dziś jeszcze kardynały chodzą *Otwin(?)Erot 99.*]

Synonimy: 1. działać, pracować.

Formacje współrdzenne cf ROBIĆ.